

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSR (del.) Anna Maria Kowalik</i>
Protokolant:	Andrzej Tracz

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa ***(...) Bank S. A. z siedzibą w W.***

przeciwko ***Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów***

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów i nałożenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 8 listopada 2011 r. Nr (...)

orzeka:

1. oddala odwołanie;
2. zasądza od ***(...) Bank S. A. z siedzibą w W.*** na rzecz ***Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów*** kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSR del. Anna Maria Kowalik

Sygn. akt XVII AmA 2/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 listopada 2011 roku (...) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: „Prezes UOKiK”) działając na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) (dalej jako: „uokik”) po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przeciwko (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (dalej jako „Bank”), uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie polegające na:

- zamieszczeniu obligatoryjnych postanowień umowy o kredyt konsumencki odnoszących się do zasad i terminu spłat kredytu w załączniku do umowy o nazwie „Ogólne warunki umów w zakresie kredytowania pojazdów w (...) Banku S.A.”, informacji o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument, w załącznikach do umowy o nazwach „Harmonogram spłat”, „Tabela prowizji za czynności bankowe oraz

opłat za inne czynności w (...) Banku S.A.”, a nie w umowie „Umowa kredytu nr../K/rok” i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 17 sierpnia 2011 roku (pkt I decyzji);

- stosowaniu postanowień zawartych we wzorcu umownym o treści:

1. „Ewentualne spory wynikające z niniejszej umowy będą rozpatrywane przez Sąd właściwy dla siedziby Banku” (§ 12 Umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie);
2. „Klient zobowiązuje się do: - informowania Banku, każdorazowo bezzwłocznie po ich wystąpieniu, o istotnych okolicznościach mogących mieć wpływ na jego zdolność kredytową i terminową spłatę kredytu.” (§ 5 „Obowiązki klienta” „Ogólnych warunków umów w zakresie kredytowania pojazdów w (...) Banku S.A.);

tożsamych z uznanymi za niedozwolone postanowienia umowne i wpisanymi do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. i stwierdził zaniechanie praktyki z pkt 1 z dniem 16 czerwca 2011 roku, a w zakresie praktyki z punktu 2 z dniem 17 sierpnia 2011 roku (pkt II decyzji).

W pkt III decyzji Prezes UOKiK, na podstawie art. 26 ust. 2 uokik oraz stosownie do art. 33 ust. 5 i 6 tej ustawy nałożył na Bank środek usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w postaci obowiązku przedstawienia konsumentom w terminie 9 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji propozycji aneksów mających doprowadzić do zgodności z prawem treści umów zawartych z nimi w oparciu o kwestionowane przez Prezesa UOKiK wzorce w zakresie naruszeń określonych w punktach I i II sentencji decyzji.

W pkt. IV decyzji Prezes UOKiK nałożył na Bank, na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik oraz stosownie do art. 33 ust. 6 uokik karę pieniężną w wysokości:

- 3.688.334 zł płatną do budżetu Państwa z tytułu naruszenia zakazu określonego w art. 24 ust. 1 i 2 uokik, w zakresie opisanym w pkt I sentencji decyzji;
- 2.213.000 zł płatną do budżetu Państwa z tytułu naruszenia zakazu określonego w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 uokik, w zakresie opisanym w pkt II sentencji decyzji.

Ponadto, na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 uokik oraz art. 263 § 1 i art. 264 § 1 kpa, w zw. z art. 83 uokik, obciążył Bank kosztami postępowania w kwocie 16,95 zł (pkt V).

Odwolaniem od powyższej decyzji (...) domagał się jej uchylenia w całości, podnosząc, zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego i procesowego poprzez:

1. Naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 uokik w zw. z art. 4 ust. 2 pkt 3, 9 ustawy o kredycie konsumenckim (dalej ukk) poprzez błędną interpretację i niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji przyjęcie, że działanie powoda wskazane w pkt. I decyzji nosiło znamiona bezprawności i godziło w zbiorowe interesy konsumentów, stanowiąc praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 uokik;
2. Naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 uokik poprzez bezpodstawne przyjęcie, że kwestionowane w niniejszym postępowaniu postanowienie umowne wskazane w pkt II.2 decyzji jest tożsame z postanowieniami wpisanymi do Rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ kpc pod numerem 1987;
3. Naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 uokik poprzez błędne przyjęcie, że w sprawie – poprzez stosowanie postanowień umownych wskazanych w pkt II decyzji – doszło do naruszenia interesów konsumentów;
4. Naruszenie art. 28 uokik w zw. z art. 7 kpa oraz 8 kpa poprzez wydanie decyzji na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 uokik mimo podjętego przez powoda zobowiązania do zaprzestania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów;

5. Naruszenie art. 106 ust. 1 pkt 4 oraz art. 111 uokik poprzez bezpodstawne nałożenie kary pieniężnej w pkt IV decyzji oraz przyjęcie przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej przesłanek, które w niniejszej sprawie nie znajdują zastosowania oraz pominięcie okoliczności zaistniałych w sprawie;

6. Naruszenie art. 33 ust. 5 i 6 uokik, poprzez przekazanie sprawy Delegaturze UOKiKw Ł., gdy właściwa miejscowo była Delegatura UOKiK w W., pomimo braku przesłanek uzasadniających, iż w niniejszej sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek, o którym mowa w przepisie art. 33 ust. 5 uokik, co skutkuje tym, że zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem przepisów o właściwości organu;

7. Naruszenie przepisów art. 9 i 10 § 1 kpa skutkujące naruszeniem prawa strony postępowania do obrony, poprzez brak możliwości zapoznania się z aktami postępowania i przedstawienia stanowiska po zakończeniu zbierania materiału dowodowego, skutkujące naruszeniem art. 74 uokik, poprzez wydanie decyzji uwzględniającej zarzuty, do których powód nie mógł się ustosunkować;

8. Naruszenie przepisów art. 7 kpa i 77 § 1 kpa w związku z art. 83 uokik poprzez niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności sprawy i błędne ustalenie stanu faktycznego i przyjęcie, że działanie powoda, o którym mowa w pkt I decyzji stanowiło praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów bez uwzględnienia okoliczności faktycznych tj. czy złączniki di umowy kredytowej stanowiące integralną część tej umowy odnoszą się bezpośrednio do praw i obowiązków stron umowy, które miały bezpośredni wpływ na ocenę stanu faktycznego;

9. Naruszenie art. 107 § 1 kpa w związku z art. 83 uokik poprzez brak uzasadnienia faktycznego i prawnego decyzji tj. przytoczenia uzasadnienia dla uznania, iż postanowienie umowne, o którym mowa w pkt II.2 decyzji jest tożsame z niedozwolonym postanowieniem umownym wpisanym do Rejestru niedozwolonych postanowień umownych pod nr 1987.

W oparciu o podniesione zarzuty powód wniósł o:

1. zmianę zaskarżonej decyzji w całości poprzez uchylenie pkt I-V decyzji i orzeczenie, że działania powoda opisane w Postanowieniu Prezesa UOKiK Nr 1/61-17/11 z dnia 1 czerwca 2011 roku nie stanowią praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

ewentualnie:

2. uchylenie zaskarżonej decyzji w całości ze względu na naruszenia, o których mowa w pkt I. 6-9 odwołania,

3. odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej i zmianę decyzji poprzez uchylenie pkt IV decyzji i umorzenie postępowania w zakresie pkt IV decyzji na podstawie art. 75 ust. 1 pkt 2 uokik w zw. z art. 479^{31a} § 3 kpc, względnie o zmianę zaskarżonej decyzji w części dotyczącej kary pieniężnej poprzez znaczące jej obniżenie ze względu na całokształt okoliczności sprawy,

4. zasądzenie od Prezesa UOKiK na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przypisanych z uwzględnieniem szczególnego stopnia zawłości sprawy.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes UOKiK wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania. Ustosunkowując się do treści powyższych zarzutów Prezes UOKiK podniósł, iż są one nietrafne a w związku z tym odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie. Równocześnie Prezes UOKiK podtrzymał swoje stanowisko przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie, k. 50 i nast.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. jest przedsiębiorcą wpisanym pod numerem (...) do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Krajowy Rejestr Sądowy (k. 18-25). Bank prowadzi działalność gospodarczą polegającą między innymi na udzielaniu kredytów konsumenckich na zakup pojazdów mechanicznych. W toku prowadzonej działalności

gospodarczej posługuje się wzorcami umownymi pod nazwą: „OGÓLNE WARUNKI UMÓW W ZAKRESIE KREDYTOWANIA POJAZDÓW W (...) S.A.” (dalej: „Ogólne warunki”), „Tabela prowizji za czynności bankowe oraz opłat za inne czynności w (...) Banku S.A.” (dalej „Tabela prowizji”) oraz „UMOWA KREDYTU nr.../K/ /rok” (dalej „Umowa kredytu”).

W dniu 26 listopada 2010 r. Prezes UOKiK wszczął postępowanie wyjaśniające, w celu wstępnego ustalenia, czy na rynku udzielania kredytów na zakup pojazdów mechanicznych miało miejsce naruszenie chronionych prawem interesów konsumentów uzasadniające podjęcie działań określonych w odrębnych ustawach oraz czy nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów ((...)).

Na podstawie analizy materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania Prezes UOKiK stwierdził, że mogło dojść do naruszenia przez Bank art. 24 ust. 1 i 2 oraz art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 uokik. W związku z ustaleniami dokonanymi w postępowaniu wyjaśniającym Prezes UOKiK postanowieniem Nr 1/61-17/11 (k.1-3) z dnia 1 czerwca 2011 r. wszczął z urzędu postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Bank, praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów określonych w art. 24 ust. 1 i 2 oraz art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 uokik, polegających na:

1) bezprawnym działaniu poprzez zamieszczenie obligatoryjnych postanowień umowy o kredyt konsumencki odnoszących się do zasad i terminów spłaty kredytu, informacji o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument w załącznikach do umowy o nazwach „Harmonogram spłat”, „OGÓLNE WARUNKI UMÓW Z ZAKRESIE KREDYTOWANIA POJAZDÓW W (...) S.A.” „Tabela prowizji za czynności bankowe oraz opłat za inne czynności w (...) Banku S.A.” a nie w umowie „UMOWA KREDYTU nr.../K/ /rok co stanowi naruszenie art. 4 ust. 2 pkt. 3, 9 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 uokik,

2) stosowaniu we wzorcach umów zawieranych z konsumentami postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone o którym mowa w art. 479⁽⁴⁵⁾ kpc, poprzez zamieszczenie we wzorcach umowy „Umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie” oraz „OGÓLNE WARUNKI UMÓW Z ZAKRESIE KREDYTOWANIA POJAZDÓW W (...) S.A.” stanowiących załączniki do umowy pod nazwą „UMOWA KREDYTU nr.../K/ /rok”, postanowień o treści:

– „Ewentualne spory wynikające z niniejszej umowy będą rozpatrywane przez Sąd

właściwy dla siedziby Banku”;

– „Klient zobowiązuje się do: - informowania Banku, każdorazowo bezzwłocznie po ich wystąpieniu, o istotnych okolicznościach mogących mieć wpływ na jego zdolność

kredytową i terminową spłatę kredytu”, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 uokik, o czym zawiadomił Bank pismem z dnia 1 czerwca 2011 r. (k.4).

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania Bank w piśmie z dnia 21 czerwca 2011 r. odniósł się do postawionych mu zarzutów. Odnosząc się do zarzutu zamieszczenia obligatoryjnych postanowień umowy kredytu konsumenckiego w załącznikach do umowy Bank wyjaśnił, iż „Harmonogram spłat” stanowi część składową umowy kredytu, a nie odrębny wzorzec umowy. Fakt, iż „Harmonogram spłat” drukowany jest na osobnej kartce, jest wynikiem jedynie rozwiązania technicznego stosowanego przez Bank. „Harmonogram spłat” jest dokumentem podpisywanym przez konsumenta i nie może być rozpatrywany w oderwaniu od samej umowy. W zakresie zawarcia w „Ogólnych warunkach” zapisów o zasadach i terminach spłat, Bank podniósł, iż w załączniku tym zostały zamieszczone jedynie techniczne zapisy dotyczące metod dokonywania płatności przez konsumenta, księgowania wpłat oraz zasad zaliczania wpłat klienta. Wynikają one z ogólnych zasad prawa cywilnego, których strony umowy w żaden sposób nie modyfikują. Brak tych zapisów nie oznaczałby jakiegokolwiek zmian w zakresie praw i obowiązków stron umowy kredytu. Bank nie odniósł się do zarzutu braku zamieszczenia informacji o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat

i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument w umowie kredytu konsumenckiego. Jednocześnie Bank zadeklarował gotowość zmiany stosowanej praktyki. (k. 272 – 273). W przypadku zarzutu zamieszczenia we wzorcu umowy „Umowa kredytu” postanowienia o treści wskazanej w punkcie II.1 sentencji niniejszej decyzji, Bank podniósł, iż jego stosowanie nie było celowym działaniem, lecz przeoczeniem. Bank poinformował, że dokonał wcześniej zmian odnoszących się do powyższej klauzuli we wszystkich stosowanych wzorcach umów i jedynie w dwóch pozostawił je przez nieuwagę. W dniu 16 czerwca 2011r. uchwałą Zarządu Banku (...) /2011 dokonano niezwłocznej zmiany wzorca umów pod nazwą „Umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie” poprzez usunięcie przedmiotowego postanowienia (k. 273 i 276).

W zakresie stosowania niedozwolonego postanowienia umownego o treści wskazanej w punkcie II.2 sentencji niniejszej decyzji (...) wyjaśnił, że niezwłocznie po opublikowaniu 5 tezy wyroku sądu I instancji w sprawie przeciwko (...) Bankowi Spółka Akcyjna o stosowaniu tożsamego postanowienia, Bank przystąpił do prac mających na celu dokonanie zmian we wzorcach umów stosowanych z konsumentami. Poprzednie brzmienie analogicznego postanowienia było następujące: „Klient zobowiązuje się do: - informowania Banku o decyzjach i faktach mających wpływ na jego sytuację ekonomiczno-finansową”. Po analizie treści orzeczenia Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz uzasadnień decyzji Prezesa Urzędu, Bank nadał obecne brzmienie temu postanowieniu umownemu. Określił w nim, iż obowiązek informacyjny dotyczy wyłącznie istotnych okoliczności i zawęził zakres poprzednio obowiązującego postanowienia wyłącznie do sytuacji, gdy okoliczności leżące po stronie konsumenta mogą mieć wpływ na jego zdolność kredytową i terminową spłatę kredytu. Ponadto ocena tych okoliczności leży po stronie konsumenta, gdyż Bank nie ma możliwości wypowiedzenia umowy kredytu konsumenckiego nawet w przypadku, gdy nastąpi pogorszenie sytuacji finansowej klienta, jeśli terminowo reguluje on swoje zobowiązania kredytowe i nie są spełnione przesłanki określone w art. 14 ustawy o kredycie konsumenckim. Przedmiotowy zapis nie rodzi dla konsumenta żadnych sankcji w przypadku jego nieprzestrzegania, ponieważ brak jest możliwości wypowiedzenia umowy kredytu konsumenckiego przez Bank. Bank ma obowiązek badania zdolności kredytowej klienta wynikający zarówno z Rekomendacji T Komisji Nadzoru Bankowego jak i przepisu zawartego w art. 70 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe. Jednocześnie zadeklarował gotowość zmiany stosowanej praktyki (k. 274– 275).

Pismem z dnia 11 sierpnia 2011 r. Bank, uzupełniając wcześniejsze informacje, przekazał treść zaktualizowanych załączników do uchwały Zarządu nr 853/2011. Załącznik nr 10 stanowi wzorzec umów pod nazwą „Umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie”, załącznik nr 11 także wzorzec umów pod nazwą „Umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie”, natomiast załącznik nr 12 stanowi wzorzec umów pod nazwą „Umowa o ustanowienie zastawu rejestrowego”. We wszystkich wskazanych powyżej wzorcach umów brak było postanowienia o treści „Ewentualne spory wynikające z niniejszej umowy będą rozpatrywane przez Sąd właściwy dla siedziby Banku”. (k. 416 –431). Pismem z dnia z dnia 11 sierpnia 2011 r. Bank, uzupełniając wcześniejsze informacje, doręczył treść uchwały Zarządu Banku (...) /2011 z dnia 17 sierpnia 2011 r. dołączając jednocześnie treść zaktualizowanych załączników nr 16 – „OGÓLNYCH WARUNKÓW”; nr 20a – „UMOWA KREDYTU”. Na mocy przedmiotowej uchwały Bank dokonał zmiany wskazanych powyżej wzorców umów: - w „UMOWIE KREDYTU” w § 2 dodany został ust. 6 o treści „W przypadku terminowej spłaty kredytu łączna kwota wszystkich kosztów, do których zapłaty w związku z zawartą umową zobowiązany jest kredytobiorca jest sumą kosztów określonych w ust. 5 oraz w §3 ust. 2 i wynosi zł”; w § 4 w sposób wyczerpujący podano zasady i terminy spłaty kredytu, a w „OGÓLNYCH WARUNKACH” usunięto postanowienie umowne o treści „Klient zobowiązuje się do: - informowania Banku, każdorazowo bezzwłocznie po ich wystąpieniu, o /istotnych okolicznościach mogących mieć wpływ na jego zdolność kredytową i terminową spłatę kredytu” (k. 431 – 453).

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie dokumentów zgromadzonych w toku postępowania administracyjnego i sądowego. Powyższy materiał dowodowy z uwagi na wzajemną spójność i logiczność uznano za wiarygodny.

Sąd oddalił wnioski dowodowe zgłoszone w odwołaniu w postaci dowodu z akt postępowania prowadzonego przez Prezesa UOKiK Delegatura we W. pod (...) zakończonego wydaniem decyzji o nr (...) z dnia 21 września 2009 roku oraz akt postępowania prowadzonego pod sygn. (...) zakończonego wydaniem decyzji o nr (...) z dnia 31 grudnia 2009

roku na okoliczność, iż w postępowaniach dotyczących podobnego stanu faktycznego, podobnego rodzaju naruszeń, o nawet większym natężeniu niż w niniejszej sprawie, uznając, że powyższa okoliczność nie miała istotnego znaczenia dla wydania orzeczenia w sprawie. Sąd w toku niniejszego postępowania oceniał bowiem praktyki stosowane przez powoda w konkretnych okolicznościach, a nie postępowanie Prezesa UOKiK w innych sprawach.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Na wstępie wyjaśnić należy, że dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy nie miały znaczenia zarzuty powoda dotyczące obrazy przepisów postępowania administracyjnego przez Prezesa UOKiK. Postępowanie w przedmiocie kontroli decyzji wydanej przez Prezesa UOKiK przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów ma bowiem charakter postępowania pierwszoinstancyjnego, gdzie Sąd samodzielnie ustala stan faktyczny w oparciu o materiał dowodowy zebrany zarówno w toku postępowania administracyjnego jak i sądowego, a następnie dokonuje jego kwalifikacji prawnej (por. wyrok SN z 19 sierpnia 2009 r., sygn. III SK 5/09). Znaczenie postępowania administracyjnego polega jedynie na tym, że warunkuje ono dopuszczalność drogi sądowej. Dopiero stwierdzenie wad kwalifikowanych (uchybień wskazane w art. 156 § 1 k.p.a.) wydanej decyzji skutkowałoby koniecznością jej uchylenia. Takich wad Sąd w niniejszej sprawie jednak się nie dopatrzył.

W odwołaniu powód zarzucił pozwanemu naruszenie art. 33 ust. 5 i 6 uokik, poprzez przekazanie sprawy Delegaturze UOKiK w Ł., gdy właściwa miejscowo była Delegatura UOKiK w W., pomimo braku przesłanek uzasadniających takie przekazanie, co skutkowało wydaniem decyzji z naruszeniem przepisów o właściwości organu. Z zarzutem tym nie można się zgodzić, albowiem delegatury nie są organem administracji publicznej (art. 33 ust. 6 uokik) i wydają decyzje w imieniu Prezesa UOKiK, który jest centralnym organem administracji publicznej (art. 29 ust. 1 uokik). Ponadto zgodnie z przepisem art. 33 ust. 4 uokik delegatury mają uprawnienia do załatwiania spraw spoza ich właściwości, jeżeli zostały im przekazane przez Prezesa UOKiK. Zatem decyzja została wydana przez właściwy organ administracji publicznej – Prezesa UOKiK.

Podobnie należy ocenić zarzut naruszenia przepisów art. 9 i 10 § 1 kpa poprzez pozbawienie powoda możliwości zapoznania się z aktami postępowania i przedstawienia stanowiska po zakończeniu zbierania materiału dowodowego i wydanie decyzji uwzględniającej zarzuty, do których powód nie mógł się ustosunkować. Należy podnieść, że powyższy zarzut mógłby zostać uwzględniony, gdyby powód wykazał, że zarzucane uchybienie uniemożliwiło mu dokonanie konkretnych czynności procesowych np.: zgłoszenie dodatkowych wniosków dowodowych. Jednakże w odwołaniu powód nie wykazał, że pomiędzy nie zawiadomieniem go o zakończeniu postępowania dowodowego, a treścią decyzji zachodzi jakikolwiek związek przyczynowy.

Nie można również zgodzić się z zarzutem błędnego ustalenia stanu faktycznego i niewyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności faktycznych sprawy. Uzasadnienie decyzji zawiera wszystkie niezbędne elementy, odnosi się do każdego z zagadnień istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Jednocześnie powód nie wskazał jakie to okoliczności nie zostały wyjaśnione i na czym polegało błędne ustalenie stanu faktycznego. Uzasadnienie, które znajduje się na stronie 26 odwołania, w rzeczywistości nie dotyczy błędu w ustaleniach faktycznych, ale odmiennej interpretacji przez powoda ustalonego przez Prezesa UOKiK stanu faktycznego. Ponadto decyzja wbrew twierdzeniom powoda zawiera uzasadnienie dotyczące pkt II.2 decyzji i znajduje się ono na stronie 14 i 15 oraz spełnia wszystkie wymogi umożliwiające kontrolę prawidłowości wydanej decyzji.

W uzasadnieniu do odwołania powód podniósł, że pomimo istnienia ku temu podstaw Prezes UOKiK nie zastosował przepisu art. 28 uokik. W piśmie z dnia 21 czerwca 2011 roku skierowanym do Prezesa UOKiK powód wskazał, że zobowiąże się do dokonania zamian zgodnych z zaleceniami Prezesa UOKiK, jednakże pozostało ono bez odpowiedzi.

Z powyższymi zarzutami nie można się zgodzić. Stosownie do treści omawianego przepisu, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione - (...) że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 uokik, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes UOKiK może (podkreślenie Sądu), w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania

tych zobowiązań". Zatem Prezes UOKiK jest uprawniony, a nie zobowiązany do wydania decyzji na podstawie art. 28 ust. 1. (tak też wypowiedział się Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia z dnia 25 maja 2009 r. sygn. akt XVII Ama 98/08.). Ponadto zobowiązanie złożone Prezesowi UOKiK musi prowadzić do wyeliminowania kwestionowanych zachowań przez przyjęcie jasnego i skonkretyzowanego sposobu przyszłego zachowania przedsiębiorcy. Nie może zatem stanowić jedynie deklaracji, że określone zachowania nie będą w przyszłości stosowane („Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz pod red. C. Banasińskiego i E. Pionka, str. 481). Reasumując, nie można czynić Prezesowi UOKiK zarzutu nie wydania decyzji, skoro jej wydanie ma charakter fakultatywny.

Przechodząc do oceny zarzutów naruszenia przez Prezes UOKiK przepisów prawa materialnego, należy wskazać, że zgodnie z przepisami ukk umowa o kredyt konsumencki powinna być zawarta na piśmie i zawierać min. zasady i terminy spłaty kredytu oraz informację o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument (art. 4 ust.2 pkt 2 i 9).

Zdaniem Prezesa UOKiK, gdy treść wzorca umowy nie zawiera wszystkich wymaganych przez ustawę o kredycie konsumenckim informacji, bez względu na to, czy będą one wykorzystywane w trakcie jej realizacji, oraz gdy warunki realizacji umowy zostały określone w sposób mniej korzystny niż określa je ustawa, Bank zawierając z konsumentami umowy na podstawie takiego wzorca narusza obowiązek nałożony prawem, przez co godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

Ustawa o kredycie konsumenckim nakłada obowiązek zamieszczenia informacji o zasadach i terminach spłaty kredytu w umowie, a nie w załączniku do niej w postaci harmonogramu spłat, również zapisy mające charakter informacyjny, a odnoszące się do zasad i terminów spłaty kredytu winny znaleźć się w samym dokumencie umowy, a nie w innym, stanowiącym załącznik w postaci „Ogólnych warunków”, czy „Harmonogramu spłat”. Ustawodawca wskazał bowiem, iż w umowie kredytu konsumenckiego powinny być zamieszczone zasady spłaty kredytu (a więc wszystkie, bez podziału na te o charakterze informacyjnym i innym).

Sąd w pełni podziela powyższe stanowisko, jak również argumentację zawartą uzasadnieniu do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2006 roku (sygn. akt III SK 7/06, OSNP 2007/13-14/207), w którym stwierdzono, iż obligatoryjne postanowienia umowy o kredyt konsumencki powinny być w umowie uzgodnione wyraźnie, wyczerpująco i bezpośrednio, a nie przez odesłanie do informacji zawartych we wzorcach umownych, regulaminach lub inaczej nazwanych ogólnych warunkach stosowanych przy zawieraniu umów kredytowych. Umowa o kredycie konsumenckim, która nie została skonstruowana i zawarta z indywidualnym i bezpośrednim uzgodnieniem wszystkich obligatoryjnych postanowień wymienionych w art. 4 ust. 2 ukk, ale w tych istotnych sprawach (uzgodnieniach) odsyła do postanowień wzorca umownego (regulaminu), traktując go jako „integralną” część umowy, nie spełnia wymagań określonych w tym przepisie, który ma jednoznaczną wymowę normatywną. Wymusza on bezpośrednie uwzględnienie w umowie konsumenckiej wszystkich informacji ważnych z punktu widzenia ochrony konsumenta, kreując prawo kredytobiorcy do pełnej wiedzy o jego prawach i obowiązkach bez konieczności poszukiwania tych istotnych informacji w załącznikach do umowy lub wzorcach umownych. Należy z całą mocą podkreślić, że określając katalog informacji, które musi zawierać umowa o kredyt konsumencki, ustawodawca wyszedł z założenia, że ich przekazanie zrównoważy deficyt informacji konsumenta w stosunkach z profesjonalistą. Pozwoli tym samym na zrealizowanie podstawowego celu nałożenia na przedsiębiorców obowiązków informacyjnych, mianowicie umożliwienia dokonania racjonalnego wyboru.

Mając na uwadze powyższe rozważania, nie można zgodzić się ze stanowiskiem zaprezentowanym przez powoda w toku postępowania administracyjnego oraz w odwołaniu, iż „Ogólne warunki”, „Tabela prowizji” zawierały wszystkie wymagane prawem informacje i stanowiły integralną część umowy, a zatem „Umowa kredytu” spełniała wymagania przewidziane przez ustawę o kredycie konsumenckim. Przyjęcie stanowiska prezentowanego przez powoda podważałoby sens istnienia przepisu art. 4 ukk, ponieważ posługiwanie się regulaminami (wzorcami) kredytowania jako załącznikami do umowy kredytowej było od dawna dopuszczalne w świetle art. 384 kc. Tymczasem przepisy ukk stanowią *lex specialis* w stosunku do ogólnych przepisów dotyczących zawierania umów, a ich celem jest

zagwarantowanie konsumentom wzmożonej ochrony prawnej poprzez umieszczenie wszystkich istotnych informacji, o których mowa w art. 4 uokik **w jednym dokumencie umowy**. Wolą ustawodawcy było zagwarantowanie konsumentowi prawa do przejrzystej, kompletnej i jednoznacznej informacji w sprawach mających istotne znaczenie dla zabezpieczenia jego interesu prawnego w warunkach masowości i wielości ofert na rynku, które nie zawsze posługują się prawdziwymi i pełnymi informacjami.

Dodatkowo należy podnieść, że obecne brzmienie ustawy o kredycie konsumenckim, jak również załączników zawierających wzory formularzy informacyjnych dotyczących kredytu konsumenckiego, wskazuje, iż interpretacja przepisu art. 4 uokik dokonana przez Sąd Najwyższy w powołanym orzeczeniu oraz Prezesa UOKiK w uzasadnieniu do zaskarżonej decyzji w pełni uwzględniała wolę ustawodawcy.

Dlatego też, działanie powoda polegające na zamieszczeniu uzgodnionych terminów spłaty kredytu w załączniku do umowy o nazwie „Harmonogram spłat” oraz umieszczenie zapisów dotyczących zasad i terminów spłaty kredytu we wzorcu o nazwie „Regulamin spłat” i „Ogólne warunki”, a nie w dokumencie umowy zawieranej z konsumentem stanowi naruszenie przepisu art. 4 ust. 2 pkt 3 i 9 ukk, a tym samym stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 uokik.

Na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, nie ma też podstaw do stwierdzenia, że powód nie stosował zarzucanej mu w punkcie II. 1 i 2 decyzji praktyki. Powód nie udowodnił, że postanowienia wzorca umownego nie są tożsame z klauzulami wpisanymi do rejestru klauzul niedozwolonych, o którym mowa w art. 479⁴⁵ kpc.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 uokik, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów a według ust. 2 pkt 1 uokik za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. Treść art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy przesądza wyraźnie, że praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest stosowanie we wzorcu umowy postanowienia umownego, które zostało już wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych. Przepis ten nie różnicuje przy tym między 1) stosowaniem postanowienia o danej treści przez tego samego przedsiębiorcę, w tym samym wzorcu; 2) stosowaniem wpisanego postanowienia przez tego samego przedsiębiorcę w zmienionym wzorcu. Uznanie za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów poprzez stosowanie postanowień wzorców umów wpisanych do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone jest konsekwencją wprowadzenia systemu kontroli wzorców (art. 479³⁸ k.p.c.).

Prezes UOKiK w zaskarżonej decyzji wskazał, że do Rejestru klauzul niedozwolonych, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zostały wpisane postanowienia wzorca umowy uznane za niedozwolone na podstawie art. 479⁴⁵ k.p.c., będące tożsame z klauzulami zakwestionowanymi przez Prezesa UOKiK o brzmieniu „Wszelkie spory wynikłe pomiędzy bankiem a Klientem rozstrzygają sądy powszechne właściwe dla siedziby Banku” (poz. 1747) oraz „Do podstawowych obowiązków Kredytobiorcy należy: (...) powiadomienie MultiBanku o wszelkich okolicznościach mogących mieć wpływ na sytuację finansową Kredytobiorcy, w szczególności o obniżeniu dochodów mogących mieć wpływ na terminową spłatę Kredytu.” (poz. 1987).

--	--

Powód zarzucił, że zakwestionowane postanowienie o treści „Klient zobowiązuje się do: - informowania Banku, każdorazowo bezzwłocznie po ich wystąpieniu, o istotnych okolicznościach mogących mieć wpływ na jego zdolność kredytową i terminową spłatę kredytu”, nie jest tożsame co do treści, celu i skutków z postanowieniem wzorca umowy wpisanym do Rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone.

W ocenie Sądu słuszne jest w tym zakresie stanowisko Prezesa UOKiK, iż dla uznania, że klauzula stanowiąca przedmiot postępowania przed Prezesem UOKiK oraz klauzula wpisana do Rejestru są tożsame w treści, nie jest

konieczna identyczność porównywanych postanowień. Zabiegi stylistyczne polegające na przestawieniu szyku zdania, zmianie użytych wyrazów, czy zastosowaniu synonimów, nie eliminują bowiem abuzywnego charakteru danego postanowienia. W celu uznania postanowień za tożsame wystarczy, żeby hipoteza klauzuli kwestionowanej w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów mieściła się w hipotezie klauzuli wpisanej do Rejestru. Pogląd powyższy należy uznać za ugruntowany również w orzecznictwie. W wyroku z dnia 25 maja 2005 roku (sygn. akt XVII AmA 46/04) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wskazał, iż „nie jest konieczna literalna zgodność porównywanych klauzul. Głównym czynnikiem przesądzającym powinien być, zdaniem Sądu, cel jakiemu ma służyć kwestionowana klauzula. Jeśli jest on zgodny z celem utworzenia klauzuli uznanej za niedozwoloną, można uznać, iż obie są tożsame”. Stanowisko to znalazło potwierdzenie w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2006 roku (sygn. akt III SZP 3/06), w której Sąd podniósł, iż „stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru, która wywołuje takie same skutki, godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej co wpisana do rejestru.”.

W związku z powyższym, Prezesa UOKiK prawidłowo stwierdził, iż w celu wykazania bezprawności działań przedsiębiorcy konieczne jest ustalenie, że treść postanowień zawartych w stosowanym przez niego wzorcu umowy mieści się w hipotezach klauzul wpisanych do Rejestru klauzul abuzywnych, a mianowicie kryterium tożsamości stosunków prawnych, których dotyczy klauzula kwestionowana i klauzula wpisana do rejestru, a także kryterium tożsamości treści klauzuli kwestionowanej z treścią klauzuli uznanej przez SOKiK za abuzywną. Badanie tożsamości stosunków prawnych może odbywać się w oparciu o kryterium branży, w jakiej działa przedsiębiorca, który stosuje we wzorcach umowy w obrocie konsumenckim kwestionowane postanowienie umowne oraz w jakiej działa przedsiębiorca, którego postanowienie umowne zostało wpisane do Rejestru. Przy badaniu zaś tożsamości treści klauzuli kwestionowanej z treścią klauzuli wpisanej do Rejestru należy brać pod uwagę kryterium celu, jakiemu służy kwestionowane postanowienie, kryterium kontekstu umieszczenia w rejestrze, a także kryterium podobieństwa stanu faktycznego, będącego podstawą oceny abuzywności danej klauzuli.

Postanowienie wpisane pod numerem 1987 zostało uznane przez SOKiK za niedozwolone, albowiem zostało sformułowane w sposób niejednoznaczny i nieprecyzyjny. Tym samym może powodować po stronie konsumentów problemy interpretacyjne, co do tego, jakie okoliczności wpływające na ich sytuację finansową są istotne i mają o nich informować bank. To zatem do przedsiębiorcy będzie należała ocena, czy zaistniałe okoliczności wpływają na sytuację finansową konsumentów. Treść przedmiotowego postanowienia powoduje zatem, że jedynym podmiotem uprawnionym do interpretacji przedmiotowego zapisu jest bank, a konsumenci nie mają żadnego wpływu na decyzję przedsiębiorcy w tym zakresie. Ponadto przedmiotowy zapis nie podaje przy tym żadnych kryteriów, na podstawie których konsument mógłby, w sposób obiektywny, ustalić jakie okoliczności wpływają na jego sytuację finansową. Niejednoznaczne sformułowanie tegoż postanowienia daje przedsiębiorcy dużą swobodę do kwalifikowania danych okoliczności jako wpływających na sytuację finansową klienta, których to konsument nie będzie ani w stanie przewidzieć, ani też obiektywnie zweryfikować ich zasadności. Posługiwanie się przedmiotowym postanowieniem daje przedsiębiorcy możliwość dokonywania wiążącej interpretacji umowy, albowiem to do niego będzie należała ocena tego, czy wskazane przez konsumenta okoliczności wpływają na jego sytuację majątkową. Przedmiotowe postanowienie nie precyzuje w sposób wystarczający okoliczności „mogących mieć wpływ na sytuację finansową Kredytobiorcy”, a wręcz w bardzo szeroki sposób nakłada obowiązek w zakresie dostarczania informacji bankowi. Jednocześnie skutkiem dokonywania interpretacji przez przedsiębiorcę jest to, że może on wypowiedzieć umowę i pozostawić pozostałą do spłaty kwotę kredytu w stan natychmiastowej wykonalności. Postanowienie to może więc rodzić po stronie konsumenta bardzo poważne pod względem finansowym skutki. Powyższe postanowienie umowne, stosowane w obrocie z konsumentami, powoduje nierównomierne rozłożenie praw i obowiązków stron umowy ze szkodą dla konsumenta. Zakwestionowane postanowienie stanowi nadużycie przewagi kontraktowej przedsiębiorcy, jako profesjonalisty względem konsumenta, przyznając bankowi przewagę w łączącym ich stosunku umownym.

Mając na względzie powyższe argumenty SOKiK oraz treść postanowienia stosowanego przez powoda należało uznać, iż to ostatnie jest tożsame z tym wpisany do Rejestru pod poz. 1987. Oba postanowienia nie podają żadnych kryteriów ani definicji, na podstawie których konsument w sposób obiektywny może ustalić, jakie okoliczności

wpływają na jego sytuację finansową oraz czy powstał obowiązek zawiadomienia banku. W odwołaniu powód podniósł, że w postanowieniu wpisanym do rejestru jest mowa „o wszelkich okolicznościach” natomiast, w tym stosowanym przez niego o „istotnych okolicznościach”, a zatem obowiązek informacyjny wobec banku został zawężony do istotnych, a nie wszelkich okoliczności. Z powyższym poglądem nie można się zgodzić, albowiem pojęcie „istotne okoliczności” mogące mieć wpływ na zdolność kredytową i terminową spłatę kredytu jest nadal nieokreślone i daje przedsiębiorcy wyłączne prawo do wypełnienia jego znaczenia. Nie dając jednocześnie konsumentowi żadnych instrumentów pozwalających na ustalenie, czy dokonana przez bank interpretacja jest prawidłowa. Należy podnieść, że w przeciwieństwie do banku, konsument nie posiada specjalistycznej wiedzy z zakresu finansów, i to co dla banku będzie istotną okolicznością mającą wpływ na zdolność kredytową i terminową spłatę kredytu, dla konsumenta może nią nie być i na odwrót. Z całą mocą trzeba podkreślić, że to bank jako profesjonalista powinien określić sytuację, którego jego zdaniem mają wpływ na zdolność kredytową i terminową spłatę kredytu, a nie przerzucać ten obowiązek na konsumenta.

Nie ma racji powód twierdząc, że kwestionowany zapis „tylko odzwierciedla” postanowienia art. 70 ustawy prawo bankowe, na podstawie którego kredytobiorca jest obowiązany do przedstawienia na żądanie banku dokumenty i informacje niezbędne do dokonania oceny zdolności kredytowej i jest dla konsumenta korzystniejszy niż wzorzec ustawowy, gdyż zawiera czytelne wskazówki, jak należy rozumieć wskazany wyżej zakres obowiązków kredytobiorcy. Przede wszystkim przepis art. 70 prawa bankowego przyznaje bankowi prawo do uzależnienia przyznania kredytu od zdolności kredytowej kredytobiorcy, przez którą rozumie się zdolność do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w terminach określonych w umowie. Kredytobiorca jest obowiązany przedłożyć na żądanie banku dokumenty i informacje niezbędne do dokonania oceny tej zdolności. Przepis ten nie określa, jakie to mają być dokumenty, pozostawiając decyzję w tym zakresie bankowi, a nie konsumentowi oraz stanowi, że to bank wzywa konsumenta do złożenia niezbędnych do stwierdzenia zdolności kredytowej dokumentów i informacji. O tym, jakie to będą dokumenty i informacje decyduje bank. Tymczasem w zakwestionowanym przez pozwanego postanowieniu wzorca, to bank przerzuca na konsumenta obowiązek ustalenia, czy zaszły istotne okoliczności mające wpływ na zdolność kredytową i terminową spłatę kredytu.

Sąd nie podziela również stanowiska powoda, że naruszenie przez konsumenta obowiązku informacyjnego, o którym mowa w kwestionowanym postanowieniu, nie uprawnia banku do wypowiedzenia umowy kredytu, a skoro tak, to nie może być mowy o naruszeniu równowagi kontraktowej stron, a tym samym naruszeniu interesów konsumentów. Rację ma pozwany twierdząc, że zgodnie z przepisami ustawy prawo bankowe istnieje możliwość wypowiedzenia umowy w przypadku braku przestrzegania reguł zawartych w umowie. Jeżeli bowiem umowa o kredyt konsumencki jest zarazem umową kredytu w rozumieniu art. 69 – 79 prawa bankowego, przepisy tej ustawy stosuje się do umowy o kredyt konsumencki w zakresie nieuregulowanym ukk. W związku z tym będzie możliwe wypowiedzenie umowy na podstawie art. 75 prawa bankowego. Przepis ten przewiduje między innymi przesłankę wypowiedzenia w postaci nie dotrzymania warunków udzielenia kredytu. Przesłanka niedotrzymania warunków udzielenia kredytu może uzasadniać prawo banku do wypowiedzenia umowy o kredyt konsumencki na podstawie art. 75 Prawa bankowego, jeżeli nie dotrzymanie warunków udzielenia kredytu polega na zachowaniu innym, niż opóźnianie się w spłacaniu rat kredytowych. Natomiast pod określeniem "warunki udzielenia kredytu" należy rozumieć wszelkie wypadki naruszenia umowy kredytu, a także wypadki niedotrzymania wymogów, od których było uzależnione udzielenie kredytu. Zatem jeśli konsument naruszy obowiązek informacyjny wynikający z zakwestionowanego przez pozwanego postanowienia wzorca umowy, stanowiącego integralną część umowy o kredyt konsumencki, to może narazić się na konsekwencje w postaci wypowiedzenia umowy kredytu (podobnie wypowiedział się SOKiK w uzasadnieniu do wyroku z dnia 22 października 2009 roku, sygn. akt XVII AmC 349/09).

Podsumowując powyższe rozważania, należało dojść do wniosku, że klauzula, o której mowa w pkt II.2 decyzji jest tożsama z tą wpisaną do Rejestru pod numerem 1987, a tym samym działanie powoda miało charakter bezprawny i spełniało przesłanki do uznania go za niegodne z przepisem art. 24 ust. 2 pkt 1 uokik.

Podobnie należało ocenić stosowanie przez powoda klauzuli o treści „Ewentualne spory wynikające z niniejszej umowy będą rozpatrywane przez Sąd właściwy dla siedziby Banku”, która jest tożsama z treścią postanowienia wpisanego

do Rejestru pod pozycją 1747 o brzmieniu „Wszelkie spory wynikłe pomiędzy bankiem a Klientem rozstrzygają sądy powszechne właściwe dla siedziby Banku”. Oba postanowienia są tożsame co do celu, jakiemu służą oraz stanu faktycznego, będącego podstawą oceny abuzywności.

W konsekwencji powyższego należy uznać, że pozwany trafnie przyjął, iż odwołujący stosował postanowienia wzorców umów analogiczne w swej treści do wpisanych do rejestru wzorców umownych uznanych za niedozwolone, co stanowiło praktykę przeciwko zbiorowym interesom konsumentów, określoną w art. 24 ust. 2 pkt 1 uokik.

Sąd podzielił również stanowisko Prezesa UOKiK, iż nałożona **kara pieniężna** w sposób adekwatny uwzględnia okoliczności niniejszej sprawy oraz jej wysokość -biorąc za podstawę cały przychód osiągnięty w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary- uwzględnia funkcje prewencyjne, represyjne i edukacyjne. Wyważony sposób ustalenia kwoty bazowej i okoliczności wpływających na jej złagodzenie bądź zaostrzenie zasługuje na aprobatę.

Kwestionując wysokość nałożonej kary powód wskazywał, że do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów doszło na etapie przedkontraktowym, a nie jak twierdził Prezes UOKiK na etapie zawierania kontraktu. Zatem stosownie do zasad określonych w „Wyjaśnieniach w sprawie ustalenia wysokości kar pieniężnych za stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów” należało przyjąć niższy przedział procentowy przychodu powoda, w konsekwencji wymierzyć karę w niższej wysokości. Z argumentem tym, nie zgodził się pozwany podnosząc, iż informacje, o których mowa w art. 4 ukk są niezbędne nie tylko do rozsądnego zawarcia kontraktu, ale również do jego właściwej realizacji, a zatem do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów może dojść nie tylko na etapie przedkontraktowym, ale również później. Z poglądem tym należy się w pełni zgodzić, albowiem informacje o zasadach i terminach spłat kredytu, jak również o łącznych kosztach, opłatach i prowizjach, do których zapłaty zobowiązany jest konsument mają znaczenie nie tylko przed zawarciem umowy, ale również w trakcie jej wykonywania. Zatem przedział procentowy przychodu powoda został prawidłowo ustalony przez Prezesa UOKiK.

Nie można zgodzić się z twierdzeniem powoda, że klauzula dotycząca właściwości miejscowej jest najmniej szkodliwą z wpisanych do Rejestru, co również uzasadnia zmniejszenie kary pieniężnej. Stwierdzenie to nie uwzględnia faktu, że właśnie w/w klauzula jest jedną z 23 uznanych za niedozwolone przez samego ustawodawcę, o których mowa w art. 385³ kc. Wbrew twierdzeniom powoda klauzula ta ma szczególne znaczenie dla ochrony praw konsumenta, albowiem powyższy zapis będzie narzucał rozpoznanie sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie zawsze będzie miejscowo właściwy, a tym samym może narazić konsumenta na dodatkowe wydatki i dolegliwości związane z ochroną swoich praw, utratą czasu, koniecznością dojazdów, a w skrajnym przypadku pozbawić konsument prawa do ochrony prawnej. Działanie takie SOKiK wielokrotnie oceniał jako nieuczciwe wobec konsumenta i stawiające go w nierównorzędnym położeniu wobec kontrahenta – przedsiębiorcy. Przedmiotowa klauzula godzi bowiem w równowagę kontraktową i prowadzi do nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta i jest przejawem nadużywania przez przedsiębiorcę uprzywilejowanej pozycji kontraktowej profesjonalisty liczącego na brak świadomości prawnej konsumenta, co do przepisów prawa regulujących właściwość miejscową sądu.

Ustalając wysokość kary Prezes UOKiK wziął pod uwagę następujące okoliczności łagodzące:

- brak długotrwałości stosowania wzorca zawierającego zakwestionowane klauzule umowne,
- naruszenie przez powoda przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów po raz pierwszy,
- nieumyślny charakter działania powoda,
- niezwłoczne zaniechanie stosowania niedozwolonej praktyki.

Z kolei jako okoliczności obciążającą uznano stosowanie niedozwolonych praktyk na terenie całego kraju.

Zdaniem Sądu w niniejszej sprawie nie było żadnych szczególnych okoliczności uzasadniających odstępnie od wymierzenia kary. Należy podkreślić, że kara pieniężna powinna przede wszystkim spełniać funkcję prewencyjną tzn. powstrzymywać przedsiębiorcę stosującego praktykę oraz innych przedsiębiorców przed stosowaniem w przyszłości tego typu praktyk w obrocie z konsumentami. Zatem kara powinna być wymierzona w takiej wysokości, która zniechęci przedsiębiorców do stosowania postanowień umownych sprzecznych z obowiązującym prawem, a tym samym zobliguje ich do bieżącego uaktualniania, stosowanych przez siebie wzorców. Jeśli kara będzie zbyt niska nie odniesie zamierzonego przez ustawodawcę skutku. Uzależnienie wysokości kary od przychodu uzyskanego przez przedsiębiorcę miało na celu jej zindywidualizowanie. Dlatego też kary nakładane na poszczególnych przedsiębiorców mogą się bardzo różnić w liczbach bezwzględnych.

Mając na uwadze wszystkie okoliczności uwzględnione i szczegółowo opisane w uzasadnieniu decyzji oraz wysokość przychodu uzyskanego przez powoda w 2010 roku ((...) zł), Sąd uznał, że kara pieniężna nałożona na powoda w wysokości 5.901.334 zł jest adekwatna do stopnia i zakresu naruszenia zbiorowych interesów konsumentów oraz uwzględnia funkcje prewencyjne, represyjne i edukacyjne.

Z tych względów odwołanie należało oddalić jako bezzasadne na podstawie art. 479^{31a} §1 k.p.c.

Uznając odwołującego za przegrywającego sprawę stosownie do przepisu art. 98 k.p.c. w związku z art. 98 §3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. zaliczono do niezbędnych kosztów procesu poniesionych przez Prezesa UOKiK wynagrodzenie radcy prawnego należne stosownie do 14 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. 2002r., Nr 163, poz. 1349 ze zm.) w wysokości 360,00 zł.

SSR (del.) Anna Maria Kowalik